

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Názov projektu	E-learning vo výchovno-vzdelávacom procese
Kód ITMS projektu	26110130184
Kód výzvy	OPV-2008/1.1/03-SORO
Číslo Zmluvy o poskytnutí NFP	142/2009/1.1/OPV
Prijímateľ	Základná škola Námestovo – Komenského ul. Komenského 495/33, 029 01 Námestovo

Učebné osnovy zo slovenského jazyka pre 9.ročník ZŠ

(spracovaný v súlade s UO schválenými Ministerstvom školstva Slovenskej republiky
dňa 3. apríla 1997 rozhodnutím číslo 1640/97 -151 s platnosťou od 1. septembra 1997)

2010

Slovenský jazyk

3 hodiny (týždenne), 99 hodín ročne

Názov predmetu	Slovenský jazyk
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne
Ročník	deviaty
Škola	ZŠ Námestovo – Komenského ul.
Kód a názov ŠVP	ISCED 2
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne
Vyučovací jazyk	slovenský

CIELE

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie, pretože vytvára predpoklady pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov.

Slovenčina je pre väčšinu obyvateľov Slovenskej republiky národným jazykom s dlhou históriou, je pestrým, vnútorne bohato štruktúrovaným médiom, ktoré mu umožňuje komunikovať o najrozmanitejších javoch ľudského bytia a vedomia. Kvalitné poznanie a praktické ovládanie zákonitostí slovenského jazyka podmieňuje pohotovú, funkčne primeranú a kultivovanú komunikáciu jeho nositeľov. Prostredníctvom uvedomenia si miesta slovenského jazyka v našej spoločnosti si jednotlivci zároveň uvedomujú a vnímajú svoju národnú identitu a štátnu príslušnosť. Úroveň poznania a praktického ovládania slovenského jazyka je tak zároveň zrkadlom každého príslušníka slovenského národa i národa ako celku. Slovenčina je štátnym jazykom v Slovenskej republike, preto kultivované ovládanie slovenčiny zabezpečuje občanom tejto republiky nielen úspešné zvládnutie školského vzdelávania, ale následne aj ich plnohodnotné uplatnenie v pracovnom zaradení.

Jazyk je fenomén, ktorý sprevádza človeka v písomnej alebo ústnej podobe po celý život. Tvorí integrálnu zložku jeho myslenia, je prostriedkom na poznávanie vonkajšieho i vnútorného sveta, na verbálne vyjadrovanie myšlienok, pocitov a nálad, slúži na kontakt a dorozumievanie sa s inými nositeľmi jazyka, pomáha vnímať krásu umeleckého diela. Zároveň reprezentuje svojich nositeľov, predovšetkým ich intelektuálnu, citovú a mravnú vyspelosť.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 2. stupni základnej školy je:

- Viest' žiakov k spoznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému. Viest' ich k poznaniu bohatosti jazykových prostriedkov na jednotlivých rovinách jazykového systému, k odhaľovaniu vzťahov významu a formy a vzťahov medzi jednotlivými rovinami jazykového systému. Zameriavať sa na funkčné využitie jazykových a mimojazykových prostriedkov písaných a ústnych prejavov. To napomáha žiakovi chápať zložitost' a vzájomnú súvislosť javov okolitého sveta, orientovať sa vo svete, prijímať nové informácie a odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti, formovať si svoje postoje k svetu a životu, spoznávať zákonitosti súčasného života, pochopiť históriu a inšpirovať sa do budúcnosti.
- Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách. Tento cieľ je determinovaný získaním správnych ortografických a ortoepických návykov a zručností, ale aj zručností v štylizácii príslušnej vety či textu.
- Pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku a vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocit jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami. Prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych prejavov, ústnych i písaných.
- Prostredníctvom jazyka viesť žiakov k spoznávaniu histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka.
- Prehlbovať estetické cítenie žiakov a tak im umožniť vnímať a precítiť krásu umeleckého slova či diela.
- Rozvíjať etické cítenie žiakov založené na empatii a asertivite, viesť ich k prosociálnemu správaniu, aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt.

Z celkového cieľa vyučovania slovenského jazyka na 2. stupni základnej školy vyplývajú i čiastkové ciele, ktoré sa majú dosiahnuť:

- Žiaci sa učia analyzovať text s dôrazom na vyhľadávanie jazykových javov, ich triedenie a usúvzťažňovanie. Učia sa syntetizovať získané poznatky.

- Získavajú prehľad o jednotlivých rovinách jazykového systému, o základných jazykových prostriedkoch na týchto rovinách, o jazykových kategóriách na rôznom stupni zovšeobecnenia.
- Cvičia sa v pravopisnej norme a učia sa správne vyslovovať a ústne realizovať text aj s uplatnením suprasegmentálnych javov.
- Spoznávajú základné údaje z histórie jazyka a jazykovedy.
- Učia sa orientovať v základných jazykových príručkách.
- Odhaľujú zmysel základných lingvistických termínov.
- Poznávajú štylistickú hodnotu jednotlivých jazykových javov.
- Učia sa uplatňovať poznatky o jazykovom systéme pri tvorbe vlastných textov.
- Cvičia sa v osvojovaní si štylisticky primeranom používaní jazykových javov. Nacvičujú zvládnutie rôznych jazykových situácií. Precvičujú si písomnú aj ústnu podobu jazykových prejavov. Učia sa pracovať s konceptom a robiť korekciu textu s využívaním korektorských značiek.
- Získavajú základnú orientáciu v jednotlivých slohových postupoch, v žánroch a útvaroch jednotlivých štýlov. Získavajú aj základnú predstavu o štýle.

Spoznávanie, tvorivé využívanie a kultivovanie slovenského jazyka sa tak stáva prostriedkom všeobecného vzdelávania žiaka - človeka v najširšom zmysle, pretože rozvíja žiakovu osobnosť v rovine poznávacej, estetickej, etickej a najmä komunikatívnej.

OBSAH

Slovenský jazyk na 2. stupni zahŕňa jazykovú zložku a slohovú zložku.

Jazyková a slohová zložka nie sú vzájomne oddeľované,

ale tvoria integrálnu súčasť vyučovania materinského jazyka

(v osnovách sú formálne vyčlenené kvôli prehľadnosti).

Piaty ročník je chápaný ako organický prechod od zvládnutia písomných návykov a zručností, základných pravopisných a výslovnostných noriem k získavaniu základných poznatkov o jazyku a jazykovede, k postupnému osvojovaniu si jazykovej kompetencie.

Vo vyučovacom procese má učiteľ **p o v i n n e** v plnej miere

dodržiavať:

- ročnú časovú dotáciu - povinný počet hodín;
- ciele, ktoré treba vo vyučovaní dosiahnuť;
- obsah, t. j. jazykové javy a javy v slohovej výchove zamerané na komunikatívnosť.

Podľa vlastného uváženia s ohľadom na podmienky danej triedy si učiteľ **v y b e r á**:

- formy a metódy dosahovania cieľov;
- štruktúru vyučovacej jednotky a spôsob plánovania (voľnosť

rozvrhovania v rámci vyučovania materinského jazyka ako celku; možnosť vyučovania v blokoch aktivizačných podnetov);

- využitie textov z literatúry.

Učiteľovi sa **o d p o r ú č a** v rámci vyučovacích hodín používať:

- učebnice,
- pracovné zošity,
- cvičebnice,
- jazykové príručky,
- jazykovedné časopisy,

- encyklopédie,

- ďalšie učebné pomôcky.

Konečné rozhodnutie sa však ponecháva na učiteľa, ktoré je podmienené viacerými činiteľmi (napr. o. i. aj materiálnym vybavením školy).

Novokoncipovaný obsah vyučovania slovenského jazyka zvyšuje nároky na samostatnosť, tvorivosť a organizáciu práce učiteľa.

Prehľad tematických celkov a stanovený počet hodín

(3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

P.č.	Tematický celok	Počet hodín	
		ŠVP	ŠkVP
1.	Zvuková stránka jazyka a pravopis	14	0
2.	Náuka o slove = slovná zásoba	13	0
3.	Tvaroslovie = morfológia	46	0
4.	Skladba = syntax	14	0
5.	Z dejín jazyka a jazykovedy	12	0

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zvuková stránka jazyka a pravopis	Úvodná hodina	Preveriť a zosumarizovať poznatky z 8.roč.
	Opakovanie učiva 8. roč.	Preveriť a zosumarizovať poznatky z 8.roč.
	<i>Vstupný test</i>	Preveriť a zosumarizovať poznatky z 8.roč.
	<i>Analýza vstupného testu</i>	Preveriť a zosumarizovať poznatky z 8.roč.
	Výslovnosť a pravopis domácich slov	

	Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu	
	Informačný slohový postup	
	Prozodické /zvukové/ vlastnosti reči	
	Pravopis interpunkčných znamienok	
	Porovnanie rozprávacieho a opisného slohového postupu	
	<i>Opakovanie t.c. zvuková stránka jazyka a pravopis</i>	
	Test	
Náuka o slove = slovná zásoba	Slová podľa významu	Ovládať členenie slov. zás. na: plnovýz., neplnovýz. slová, na jednovýznamové, viacvýznamové, rozoznať v texte Vedieť uviesť základný a odvodený význam viacvýznamových slov, príklady na synonymá, homonymá, antonymá
	Slová podľa citového zafarbenia	Ovládať členenie slov. zás. na slová s cit. zafarbením a bez cit. zafarbenia, rozoznať ich v texte Vedieť nahradiť citovo zafarbené slová za slová bez citového zafarbenia a naopak
	Jazykové štýly	Poznať delenie jazyk. štýlov na hovorový, náučný, umelecký, rečnícky, publicistický, administratívny
	Slová podľa dobového výskytu	Ovládať členenie slov. zás. na zastarané a nové slová
	Slová podľa pôvodu	Ovládať členenie slov. zás. na domáce a cudzie slová, vedieť ich vyhľadať v texte
	Štýlotvorné činitele	Vysvetliť vznik štýlovej situácie, poznať štýlotvorné činitele(autor, adresát, prostredie, téma...) Uviesť základné štýlotvorné činitele vplývajúce na tvorbu jazykového

		prejavu Vlastnými slovami vysvetliť vznik štýlotvornej situácie
	Slová podľa štylistickej príslušnosti	Poznať význam lexikografie, vedieť pracovať s pravopis., výslovnosť., výklad., synonym., frazeolog., slang. a slovníkom cudzích slov Vedieť s nimi pracovať: vyhľadať heslo, interpretovať ho. Uviesť príklady na jednotlivé typy slovníkov.
	Slová podľa spisovnosti	Poznať spisovné výrazy v protiklade s nespisovnými, rozoznať ich v texte, ovládať členenie na spis. a nespis. Vedieť nahradiť nespisovné slová spisovnými
	Komunikácia -neverbálna	Vedieť vyjadriť slovne aj neslovne obdiv, radosť, prekvapenie, pochvalu, pokarhanie, sústrasť
	Zmeny v slovnej zásobe	Uviesť príčiny spôsobujúce zmeny v slovnej zásobe a poznať spôsoby obohacovania SZ (tvorenie nových slov odvodzovaním, skladaním, skracovaním, preberaním cudzích slov, tvorenie úplne nových slov, zánik starých slov, bezpríponové tvorenie slov, poznať výnimky z rytmického krátenia
	<i>Opakovanie t.c. o slovnej zásobe</i>	
	Test	
Tvaroslovie = morfológia	Karikatúra	Vedieť vytvoriť karikatúru- humornú subjektívnu charakteristiku . Poznať jej znaky.
	Podstatné mená m.r. -skloňovanie	Poznať dvojtvary pri skloňovaní pod.m.m.r., G sg. bazéna/bazénu, ž,r, Gpl. Dvier/dverí, s.r. G pl. Čísel/čísiel.
	Podstatné mená ž.r. - skloňovanie	Vedieť skloňovať slová: mať, pani, gazdina, správne ich používať, vedieť vyjadriť slovne aj neslovné: Radosť, prekvapenie...
	Karikatúra	Vedieť vytvoriť karikatúru- humornú subjektívnu charakteristiku . Poznať jej
	<i>1.písomná slohová práca -</i>	

<i>karikatúra</i>	znaky.
<i>Oprava slohovej práce</i>	Vedieť používať korektorské značky pri oprave písomných textov
Podstatné mená s.r. - skloňovanie	
Opakovanie t.c. podstatné mená	
Test	
Odborný opis	Poznať hlavné znaky a vedieť vytvoriť odborný opis Upevniť základnú charakteristiku opisu
Prídavné mená - delenie, gr. kategórie, skloňovanie, pravopis	Ovládať delenie, skloňovanie, stupňovanie, pravopis, vzory príd. mien
<i>1.kontrolný diktát – prídavné mená</i>	
<i>Oprava diktátu</i>	Vedieť používať korektorské značky pri oprave
Odborný opis	Poznať hlavné znaky a vedieť vytvoriť odborný opis Upevniť základnú charakteristiku opisu
Zámená – delenie, gr. kategórie, pravopis	
Výklad	Poznať charakter. znaky výklad. sloh. postupu . Vedieť vytvoriť výklad . Poznať jeho hlavné znaky.
Číslovky - delenie, gr. kategórie, pravopis	Vedieť odlíšiť radové a násobné číslovky, ich písanie slovom a číslom. Ovládať písanie radových čísloviek slovom a číslicou.
<i>2.kontrolný diktát - číslovky</i>	
<i>Oprava diktátu</i>	Vedieť používať korektorské značky pri oprave písomných textov.
Výklad	Vedieť vytvoriť výklad . Poznať jeho hlavné znaky
Slovesa - delenie, gr. kategórie, pravopis, neurčité slovesné tvary	Vedieť časovať slovesá s dôrazom na pravopis 3. os. sg. prít. čas, 3. os. pl. min. č.: ostrí, ostrili. Určiť gramatic.

		<p>kategórie/ osoba, číslo, čas, spôsob, rod, vid/,</p> <p>Zmeniť nedokonavé slovesá na dokonavé a naopak</p>
Úvaha		<p>Vedieť vytvoriť jednoduchú úvahu.</p> <p>Poznať jej hlavné znaky.</p>
Príslovky – delenie, pravopis , charakteristika		<p>Vedieť odlíšiť príslovky od ostatných slov. Druhov /navlas, na vlas/. Použiť ich vo vetách, poznať najfrekventovanejšie dvojtvary na bielo/nabelo, dolu/dole, súvislo/súvisle. Vedieť ich začleniť.</p>
Úvaha		<p>Vedieť vytvoriť jednoduchú úvahu.</p> <p>Poznať jej hlavné znaky</p>
2.písomná slohová práca -úvaha		
Oprava slohovej práce		<p>Vedieť používať korektorské značky pri oprave písomných textov.</p>
Predložky - delenie, pravopis, charakteristika		
Úradný list		<p>Ovládať základné členenie a formálnu úpravu úradného textu</p> <p>Vedieť napísať úradný list, využitie kontaktných prostriedkov</p> <p>Naučiť sa rôznym spôsobom povedať „nie“, napísať odmietnutie v úradnom liste .</p>
3.písomná slohová práca –úradný list		
Oprava slohovej práce		<p>Vedieť používať korektorské značky pri oprave písomných textov.</p>
Spojky, častice, citoslovčia –delenie, charakteristika		<p>Ovládať podstatu častíc a vedieť ich odlíšiť od predložiek a prísloviek</p>
Dotazník		<p>Vedieť správne vypísať dotazník, prihlášku, žiadosť, objednávku</p>
Opakovanie t.c. tvaroslovie		

	Test	
Skladba = syntax	Základné vetné členy – charakteristika	Ovládať podstatu vet., členov, jednoduch. vety, prirad'. a podrad'. súvetia
	Rozvíjacie vetné členy - charakteristika	Ovládať určovanie viet podľa zámeru, počtu viet, určovať vetné členy a sklady. Poznať umiestnenie zhodného a nezhodného prívlastku a prísl. urč. vo vete , interpunkcia
	Vytýčený vetný člen	Poznať zvláštnosti vetnej stavby, uviesť príklady na vytýčený vetný člen Ovládať interpunkciu pri písaní vytýčeného vetného člena. Správne intonovať vytýčený vetný člen odčlenený vo vete čiarkou.
	Jednoduchá veta	Poznať členenie vety na jadro a východisko výpovede.
	Slohové postupy- delenie, využívanie	Ovládať základné charakteristiky a využitie sloh. postupov
	Jednoduché súvetie, pravopis	Ovládať podstatu vet., členov, jednoduch. vety, prirad'. a podrad'. súvetia Ovládať delenie viet podľa zloženia, vedieť odlíšiť jednoduché súvetie od zloženého
	Zložené súvetie	Charakterizovať zložené súvetie, uviesť príklady, určovať počet viet, odlišovať hlavné a vedľajšie vety
	3.kontrolný diktát – interpunkcia /oslovenie, citoslovčia, prístavok, vytýčený vetný člen, súvetia/	. Vedieť vytvoriť výklad.
	Oprava diktátu	Vedieť používať korektorské značky pri oprave písomných textov.
	Slohové postupy- delenie, využívanie	
	Slovosled, vetosled	Poznať umiestnenie príkloniek vo vete

		<p>Vedieť upraviť poradie slov vo vete</p> <p>Vedieť upraviť poradie viet v texte</p> <p>Poznať významové, gramatické a rytmické činitele slovosledu.</p>
Z dejín jazyka a jazykovedy	Vývin slovenského jazyka	<p>Char. jazyk, reč, písmo, vysvetliť dôvody ich vzniku vysvetliť pojmy: praslov., starosloviens., hlaholika, cyrilika, poznať osobnosť Cyrila a Metoda. Ovládať vznik a vývin slovenčiny.</p> <p>Stručne uviesť snahy o úpravu pravopisnej normy</p>
	Slovenčina v rodine slovanských jazykov	Ovládať delenie slovanských jazykov na: východné, západné, južné
	Slovenčina ako národný jazyk	Vedieť základné poznatky o vzniku a vývine spisovnej slovenčiny. Poznať spisovnú a nespisovnú podobu jazyka /nárečia, slang/
	Členenie jazykovedy	Charakterizovať pojem jazykoveda, ovládať členenie jazykovedy: hláskoslovie, lexikológia, tvaroslovie, skladba, vedieť ich charakterizovať /
	O vývine jazyka a jazykovede	Poznať význam Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra a SAV, poznať význam jazykovedných časopisov a publikácií
	4.kontrolný diktát –zhrnutie učiva 9. ročníka	
	Oprava diktátu	Vedieť používať korektorské značky pri oprave písomných textov.
	<i>Záverečné ročníkové opakovanie</i>	Upevňovanie vedomostí 9. ročníka
	Výstupný test	
	Analýza výstupného testu	

PROCES

Vyučovanie slovenského jazyka v základnej škole z **psycholingvistického hľadiska** stavia na tvorivosti a detskej hre,

na tvorení vlastného textu (hra s jazykom).

Zo **sociolingvistického hľadiska** sa vyučovanie slovenského jazyka orientuje na najčastejšie a veku primerané komunikačné situácie, ktoré sú ilustrované napr. na príkladoch textov v učebniciach, na videozáznamoch, precvičované formou dramatizácie textov či simulovania rozličných situácií.

Zo **systémového hľadiska** sa jednotlivé jazykové javy nepreberajú izolovane, ale vždy v súvislosti s inými jazykovými javmi, pričom sa berie do úvahy hierarchia jednotiek jazykového systému a jeho jednotlivých rovín. Rozlišuje sa centrum a periféria jazykových javov. Skúma sa forma aj obsah jazykových jednotiek, gramatických kategórií, popri synchronii sa v odôvodnených prípadoch upozorňuje aj na diachroniu jazykových javov. Dôraz sa pritom kladie na tie jazykové roviny, ktoré majú vyústenie v texte, t. j. na lexikálnu a syntaktickú rovinu. Posilňuje sa vyučovanie rečových prejavov, od reprodukcie textov sa postupne prechádza k tvorbe vlastných textov. Precvičuje sa ústna podoba rôzne uplatňovaná v jednotlivých štýloch či žánroch.

V oblasti štylistického uplatnenia jazykových prostriedkov sa prechádza na **spojenie jazykovej a slohovej zložky** vyučovania slovenského jazyka do jedného celku. Od holého osvojovania si vedomostí o jazykových javoch sa tak prechádza k nácviku uplatnenia preberaného jazykového javu v praktickej komunikácii. Žiaci získavajú základné poznatky o súčinnosti slohových postupov a slohových útvarov. Pozornosť sa zameriava aj na štýly.

V oblasti jazykovej kultúry sa postupne prechádza od osvojovania si **zvukovej a pravopisnej normy k základom lexikálnej, morfolologickej a syntaktickej normy a poznatkov z dejín jazyka a jazykovedy**. Vyučovací proces vyúsťuje do získavania poznatkov o primeranom štylistickom využívaní jednotlivých jazykových prostriedkov.

Dôležitou zásadou vyučovania slovenského jazyka je, že sa nemá vyučovať metatext, ale text patriaci k rozličným štýlom, s uplatnením rozličných slohových postupov a jazykových i mimojazykových prostriedkov (čiže učivo má byť viazané na isté komunikačné situácie).

Pri práci s textom sa žiaci k poznatkom o jednotlivých jazykových javoch a o jazykovom systéme ako celku dopracúvajú metódou postupných krokov. Učiteľ ich vedie tak, aby sami vyčlenili z textu skúmaný jav, odhalili jeho podstatné znaky, našli súvislosti s inými jazykovými javmi, zaradili jazykový jav do jazykového systému. Ďalším krokom je tvorenie vlastného textu

s analyzovaným javom, čím sa žiaci učia prakticky komunikovať a

používať preberané jazykové javy. Až potom nasledujú cvičenia na

zmechanizovanie hľadania a používania preberaného javu v texte,

na určovanie jeho základných charakteristík. Záver tvorí zhrňujúce poučenie o preberanom jave, o jeho začlenení do širšej skupiny jazykových javov formou prehľadných tabuliek, grafov ap..

Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o pochopenie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu.

Pri osvojovaní si jednotlivých jazykových javov v ich bohatosti a vnútornej diferencovanosti sa uplatňuje indukčná metóda, jednotlivé varianty sa učia vždy na pozadí invariantu.

Precvičovanie jazykovo-štylistických osobitostí sa odporúča uskutočňovať v rozsahu žánrového vymedzenia v literatúre v danom

ročníku.

Vyučovanie slovenského jazyka je založené na **komunikatívno-poznávacom princípe**, ktorý spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecnenému poznatku o danom jave. Poučenie o preberanom jave a jeho začlenení do širšej skupiny javov sa môže robiť formou prehľadných tabuliek, grafov ap.. Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o chápanie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Dôležité je precvičovanie poznaného jazykového javu, ktoré vyúsťuje do jazykovej praxe, čiže žiaci sa učia využívať poznaný a precvičený jazykový jav pri tvorení prvých vlastných textov.

Vo vyučovaní sa uplatňuje princíp špirálovitosti a postupnosti, to znamená, že o preberaných jazykových javoch sa postupne pridávajú ďalšie poznatky, ktoré sa rozširujú do hĺbky.

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. heuristickú, analyticko-syntetickú atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má samostatná práca žiakov s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to práca v dvojiciach či skupinách, ktorá má byť účelná a má sa využívať funkčne. Je potrebné rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom didaktických hier.

Dôsledne sa uplatňuje zásada názornosti, pričom sa okrem textu v učebnici či v pracovnom zošite, živého príkladu učiteľa, názorných pomôcok a jazykových príručiek využívajú akusticko-auditívne pomôcky a opticko-akustický kanál (televízia, video). Učiteľ využíva rozličné typy úloh a cvičení, motivuje

žiakov v práci.

Rozsah a obsah domácich úloh má byť účelný pri rešpektovaní zásady primeranosti veku, aby žiak nepísal domácu úlohu dlhšie ako 20 minút. Obsahovo by mali byť zamerané:

- v jazykovej zložke na tie javy, ktoré sú náročné na vnímanie a je potrebné domáce precvičenie,
- v slohu buď na prípravu jazykového materiálu a nečistopisu (konceptu), alebo na upravenie konceptu na čistopis.

Pri písaní diktátov sa dodržiavajú didaktické zásady diktovania. Dôležitá je ústna analýza nedostatkov v diktáte. Je v právomoci učiteľa rozhodnúť, koľko nácvičných diktátov bude predchádzať kontrolnému diktátu (aj aký typ nácvičného diktátu to bude a akou formou sa bude realizovať).

Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím žánrovo-tematického osnovania v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností žiakov. Výber tém sa ponecháva na učiteľa, ktorý má možnosť učivo aktualizovať a prispôbovať podľa vlastného uváženia.

Klasifikované slohové písomné práce sa píše v škole a predchádza im písomná príprava a práca s konceptom (odporúča sa používanie korektorských značiek, ktoré umožňujú efektívne využívať pracovný čas). Rovnako dôležitá je analýza nedostatkov v písomnej práci, ktorá sa

spravidla robí aj pri neklasifikovaných písomných prácach. Pri ústnych jazykových prejavoch učiteľ upozorňuje na správnu výslovnosť, na správne slová/tvary slov, slovesné väzby, na štylistickú primeranosť výberu jazykových, parajazykových a extrajazykových prostriedkov.

Dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu je hodnotenie a klasifikácia vedomostí a zručností žiakov. Klasifikácia má

byť objektívna podľa platných pokynov a zásad.

Na 2. stupni základnej školy sa hodnotí ovládanie ortoepickej, ortografickej, pravopisnej, lexikálnej, morfolologickej a čiastočne aj syntaktickej normy, ďalej úroveň

poznatkov z jednotlivých jazykových rovín a pohotovosť pri práci

s jazykovými príručkami, praktické využívanie získaných poznatkov

o jazyku pri tvorbe vlastných textov a celková jazyková úroveň

a kultivovanosť jazykového prejavu žiaka v jeho písomnej i

ústnej podobe.

Pri žiakoch s poruchami písania (dysgrafia), čítania (dyslexia), výslovnosti (dyslália) a s telesným postihnutím sa dodržiava špecifický prístup pri zadávaní domácich úloh, pri písaní diktátov a slohových prác, pri hodnotení a klasifikácii. Slovenský jazyk je úzko spätý s literatúrou, pretože využíva aj texty používané ako ukážky na hodinách literatúry, kde je

vyjadrený vzťah autora k jazyku. A naopak, pri vyučovaní literatúry sa pri analýze literárneho diela môžu aplikovať poznatky z náuky o jazyku a štylistiky. Vyučovanie slovenského jazyka je úzko späté s ostatnými

vyučovacími predmetmi, ktoré spolupôsobia pri vytváraní správnych jazykových návykov, napr. hudobná výchova, výtvarná výchova, etická výchova, občianska výchova, ako aj ostatné spoločenskovedné predmety.

Vyučovanie slovenského jazyka najmä z hľadiska výberu textov

je potrebné koordinovať s dejepisom, zemepisom a prírodopisom, či matematikou, fyzikou a chémiou.

Správne jazykové návyky zasa uľahčujú prácu na iných vyučovacích predmetoch, skvalitňujú výchovno-vzdelávací proces ako celok.

Celkovo vyučovanie slovenského jazyka vedie k odhaľovaniu základných funkcií jazyka - **funkcie komunikatívnej, kognitívnej, reprezentatívnej a estetickej.**

Prehľad o počte kontrolných písomných prác

Písomné práce	Ročník				
	5.	6.	7.	8.	9.
Diktáty	6	5	5	5	4
Slohové práce	1	2	2	3	3

Poznámka:

Nácvičné diktáty (neklasifikované) sa píše podľa potreby. Nemusí ísť o súvislé texty. Môžu to byť slová, slovné spojenia, samostatné vety. Kontrolné diktáty (klasifikované) sa píše po prebratí daného učiva, na ktoré je diktát zameraný. Môže ísť o súvislý text alebo o samostatné vety. Na napísanie a analýzu kontrolného diktátu sa odporúčajú 2 vyučovacie hodiny.

Nácvičné slohové práce (neklasifikované) sa píše podľa potreby. Kontrolné slohové práce (klasifikované) sa píše v škole, a to po prebratí daného učiva, na ktoré je slohová práca

zameraná. Neurčuje sa, v ktorom polroku má byť napísaná, lebo je to v kompetencii vyučujúceho. V jednom mesiaci sa však nepripúšťa písanie viac ako jednej kontrolnej slohovej práce. Na prípravu, napísanie a analýzu kontrolnej slohovej práce sa odporúčajú 3 vyučovacie hodiny.

